

DYDDIADUR GWEITHREDU

Cam 4 - Argymhellion i'w gweithredu ar ôl yr etholiad Cynulliad nesaf (5 Mai 2010)

1	Dylai cymorth ariannol i Aelodau Cynulliad gael ei seilio ar gyfres o egwyddorion. Dylai'r egwyddorion hyn fod yn gyson â'r 'saith egwyddor mewn bywyd cyhoeddus': anhunanoldeb, uniondeb, gwrthrychedd, atebolrwydd, bod yn agored, gonestrwydd ac arweiniad. Dylai Aelodau Cynulliad lofnodi'r Cod Ymddygiad wrth dyngu'r Llw.
6	Dylai grwpiau'r pleidiau gofnodi gwyliau Aelodau'r Cynulliad.
11	Dylid pennu cyflogau Aelodau Cynulliad am dymor 4-blynedd y Cynulliad.
11	· Bydd lefel sylfaenol y cyflog hwn yn cael ei phennu yn unol â'r newid canrannol yn y mynegai enillion cyfartalog ar gyfer Cymru.
11	· Rhoddir ystyriaeth i chwyddiant ac fe ychwanegir cynnydd tybiannol at y cyflog sylfaenol.
11	· Byddai'r cyflog hwn yn cael ei bennu hyd ddiwedd tymor y Cynulliad oni cheir amgylchiadau eithriadol; er enghraifft, newid sylweddol ym mhwerau'r Cynulliad Cenedlaethol.
11	· Bydd Corff Adolygu Annibynnol yn cwrdd o leiaf chwe mis cyn y Cynulliad nesaf i benderfynu ar y materion hyn (gweler argymhelliad 12).
17	Yn dilyn etholiad nesaf y Cynulliad, dylid gostwng y Lwfans dirwyn i ben i uchafswm o chwarter y lwfans Costau Staff Eraill a'r Lwfans Costau Swyddfa ac ni ddylai gynnwys taliadau dileu swyddi i staff cymorth, y bwriedir darparu ar eu cyfer mewn cyllideb ar wahân.
18	Bydd Aelodau presennol y Cynulliad yn parhau, cyhyd ag y bônt yn dal i roi gwasanaeth parhaus, i fod â hawl i Grant Ymaddasu pan maent yn ymddiswyddo neu'n ymddeol. O ran yr Aelodau a gaiff eu hethol i'r Cynulliad yn 2011 neu wedi hynny, dim ond y Grand Ymaddasu y byddant hwy'n gymwys iddo pan na fyddant yn cael eu haillethol mewn etholiad Cynulliad y bu iddynt sefyll ynddo.
19	Dylai'r Grant Ymaddasu i Aelodau newydd y Cynulliad fod yn seiliedig ar hyd gwasanaeth yr Aelod Cynulliad yn unig. Dylid cyfrifo'r grant ar sail un mis am bob blwyddyn lawn o wasanaeth hyd at uchafswm o chwe mis o dâl. Gall Aelodau'r Cynulliad cyfredol, os ydynt yn dymuno, barhau i gael eu trin yn ôl y rheolau a nodir ym Mhenderfyniad Cyflogau a Lwfansau 2009, cyhyd â'u bod yn dal i roi gwasanaeth parhaus. Fodd bynnag, gall unrhyw Aelod Cynulliad cyfredol ddewis cael ei drin yn unol â'r rheolau newydd.
20	Dylai'r Lwfans Costau Ychwanegol presennol, gan gynnwys y gallu i hawlio llog morgais ar ail gartrefi, gael ei ddiddymu o ddiwedd y Cynulliad hwn ym mis Mai 2011. Dylai fod darpariaeth ar gyfer y costau a ysgwyddir o ganlyniad i aros oddi cartref.

DYDDIADUR GWEITHREDU

	Dylai hyn gynnwys darpariaethau gwahanol ar gyfer Aelodau'r Cynulliad sy'n byw yn yr ardaloedd mewnol ac allanol, fel a ddisgrifir ym mharagraffau 6.24 a 6.25 ac a ddangosir yn Atodiad 11.
21	Dylai Aelodau'r Cynulliad sy'n byw o fewn yr ardal fewnol a ddiffinnir ym mharagraff 6.24 allu hawlio hyd at 20 arhosiad dros nos y flwyddyn yng Nghaerdydd. Gallant hawlio hyd at £95.00 y noson am ystafell mewn gwesty, gan gynnwys parcio car, a hyd at £20.00 am bryd gyda'r nos. Dylid cyflwyno derbynebion perthnasol a nodyn esboniadol byr gyda phob hawliad. Ar gyfer y cyfradd o £25.00 y noson am lety 'heblaw gwesty', sef aros gyda ffrind neu berthynas, dim ond nodyn esboniadol byr fyddai'n ofynnol.
24	Dylai Comisiwn y Cynulliad ddarparu llety addas ar gyfer Aelodau cymwys, a'r rheiny wedi'u dodrefnu'n unol â safonau modern ac wedi'u lleoli o fewn radiws o bum milltir i'r Senedd. Dylai'r Comisiwn ystyried y dull mwyaf cost-effeithiol o ddarparu'r llety hwn.
25	Dylai dau Aelod Cynulliad sy'n cael perthynas â'i gilydd fel partneriaid, ac sy'n gymwys i gael ail gartref yng Nghaerdydd, gael eu hystyried yn un aelwyd at ddibenion darparu llety preswyl.
26	Efallai y bydd Comisiwn y Cynulliad yn dymuno ystyried capio cost rhentu eiddo ar gyfer Aelodau cymwys.
28	Ni ddylai Aelodau'r Cynulliad sy'n dewis prynu ail gartref neu rentu ail gartref gan asiant nad yw wedi'i gymeradwyo gael hawlio lwfans llety.
30	Dylai'r Aelodau Cynulliad hynny sy'n dewis rhentu neu brynu eiddo'n annibynnol allu hawlio ad-daliad am filiau cyfleustodau, trwydded deledu, yswiriant, treth y cyngor a chyswllt band eang.
33	Dylai grant o £5,000 fod ar gael tuag at eitemau unwaith-am-byth sy'n angenrheidiol i ddarparu offer mewn swyddfa etholaeth neu swyddfa ranbarthol yn ystod y deuddeg mis cyntaf yng nghyfnod Aelod Cynulliad newydd yn y swydd. Dylai'r swm hwnnw ostwng i £2,000 os darperir y swyddfa mewn adeilad sy'n eiddo cyhoeddus.
34	Lle bydd Aelod Cynulliad yn penderfynu peidio â rhentu swyddfa leol, ond yn dewis cyflawni dyletswyddau etholaethol neu ranbarthol o swyddfeydd y Cynulliad Cenedlaethol ym Mae Caerdydd, yna dylai'r gost o ddarparu swyddfa ostwng 75 y cant.
38	Ni ddylid prydlesu swyddfa oddi wrth bartner Aelod Cynulliad, aelodau o'i deulu, cydweithwyr busnes nac unrhyw sefydliad, gan gynnwys ymddiriedolaeth y mae gan yr Aelod, partner, aelod teulu neu gydweithiwr busnes fudd ariannol ynddi, gydag eithriadau i gynnwys daliadau bach iawn mewn cwmnïau wedi eu rhestru a buddiolwyr cronfeydd pensiwn mawr.
50	Dylai'r Cynulliad Cenedlaethol sefydlu grŵp o brentisiaid l gryfhau unedau cymorth canolog pob grŵp plaid.
52	Dylai Comisiwn y Cynulliad ystyried sefydlu swydd gweithiwr cymorth pwyllgor, gydag

DYDDIADUR GWEITHREDU

	Aelodau'r Cynulliad yn eu cyflogi o'u Lwfans Cyflogau Staff.
55	Ni ddylid caniatáu i Aelodau'r Cynulliad roi taliadau bonws i'w staff o'r lwfansau a ariennir gan y Cynulliad.
57	Pan gaiff bandiau cyflog y staff cymorth eu hadolygu nesaf ym mis Ebrill 2010, dylai'r Comisiwn ystyried un ai ychwanegu pwynt arall ar frig pob band, neu gynyddu pwynt uchaf presennol pob band.
60	Dylid caniatáu i Aelodau'r Cynulliad barhau â'u trefniadau ar gyfer rhannu staff cymorth. Dylid gosod y trefniadau hyn o fewn fframwaith cyfreithiol addas.
62	Dylai Aelodau'r Cynulliad allu hawlio swm ychwanegol o hyd at £2,000 er mwyn talu treuliau teithio a thaliadau goramser i staff, gan gynnwys cyfraniadau yswiriant cenedlaethol y cyflogwr sy'n berthnasol i daliadau o'r fath. Pan fydd y staff cymorth wedi gorfod ysgwyddo costau teithio uchel wrth gyflawni eu dyletswyddau ar ran y Cynulliad, gall Aelodau wneud cais i Dîm Cymorth Busnes yr Aelodau er mwyn cynyddu'r lwfans hwn.
63	Wrth iddynt ddechrau yn eu swydd, dylid rhoi llawlyfr i bob un o staff Aelodau'r Cynulliad. Dylai Comisiwn y Cynulliad baratoi'r llawlyfr hwn, yn seiliedig ar y fformat a welir yn Atodiad 12 o'r adroddiad hwn. Dylid adolygu'r llawlyfr yn rheolaidd a darparu copiâu caled ac electronig ohono.
69	Dylid cyfrifo taliadau dileu swyddi staff cymorth Aelodau'r Cynulliad yn unol â'r cynllun taliadau dileu swyddi statudol ynghyd â thaliad ychwanegol o 50 y cant.
70	Dylai Comisiwn y Cynulliad fod yn fodlon bod ceisiadau a wneir am gostau dileu swyddi yn rhesymol, yn dibynnu ar y sefyllfa benodol dan sylw. Mae'n rhaid i'r Comisiwn gytuno bod modd cyfiawnhau dileu'r swyddi a bod y gweithdrefnau cywir wedi'u dilyn, a hynny er mwyn sicrhau bod arian cyhoeddus yn cael ei ddefnyddio'n briodol.
71	Dylai fod gan Gomisiwn y Cynulliad yr awdurdod i dalu, o gronfa ganolog, y cyfan neu rywffaint o'r costau dileu swyddi sy'n rhesymol eu talu pan fydd grŵp o staff yn chwalu ar ôl i un Aelod Cynulliad neu ragor adael ei swydd.
72	Dylid annog grwpiau'r pleidiau i lunio proffiliau swyddi ar gyfer eu Haelodau Cynulliad a'u defnyddio'n adeiladol er mwyn nodi bylchau sgiliau ac anghenion datblygu.
73	Dylai pob un o'r grwpiau pleidiau lunio adroddiad byr, unwaith y flwyddyn, yn rhoi crynodeb o gyflawniadau hyfforddiant ei Aelodau, a'i gyhoeddi ar wefan y Cynulliad.
74	Dylai pob grŵp plaid benodi 'hyrwyddwr hyfforddiant' er mwyn rhoi cefnogaeth ac annog dysgu a datblygu parhaus ymysg yr Aelodau a'u staff.
75	Yn y mis cyntaf ar ôl cael eu hethol i'w swyddi, dylai pob Aelod Cynulliad newydd fynd ar gwrs wythnos i gael hyfforddiant cynefino.

DYDDIADUR GWEITHREDU

76	Dylai grwpiau'r pleidiau gytuno i neilltuo un prynhawn bob mis ar gyfer hyfforddiant (er enghraifft, ar brynhawn dydd Llun neu brynhawn dydd lau) a sicrhau bod pob Aelod Cynulliad yn bresennol yn y sesiynau ar feysydd allweddol, y meysydd a ddaeth i'r amlwg ar ôl dadansoddi'r anghenion hyfforddi, a'r meysydd a bennwyd gan yr 'hyrwyddwr hyfforddi' a thrwy'r broses hunanasesu.
77	Dylai'r Comisiwn gyhoeddi gwybodaeth a data ar ei wefan am y cyfleoedd hyfforddi a datblygu y bydd yr Aelodau unigol wedi manteisio arnynt, ynghyd â chyhoeddi hynny yn y Pwyllgorau. Bydd hynny'n rhoi gwell gwybodaeth i'r etholwyr am yr Aelodau Cynulliad a etholwyd ganddynt.
78	Ynghyd â chael hyfforddiant a ddarperir gan grŵp y blaid ac unrhyw hyfforddiant arbenigol angenrheidiol, dylai staff Aelodau'r Cynulliad allu manteisio ar unrhyw hyfforddiant perthnasol sydd ar gael ar hyn o bryd i staff y Cynulliad Cenedlaethol.
79	Dylid talu am hyfforddiant i'r staff cymorth o gyllideb hyfforddi Aelodau'r Cynulliad, a dylai honno gael ei rheoli'n ganolog.
80	Dylid cynyddu cyllideb hyfforddi Aelodau'r Cynulliad a'u staff yn sylweddol, a'i phennu ar gyfer pob cyfnod o bedair blynedd.
81	Dylai'r gyllideb hyfforddi fod yn uwch yn y flwyddyn gyntaf gan mai dyna pryd y bydd angen y mwyaf o hyfforddiant ar Aelodau newydd y Cynulliad a'u staff. Argymhellwn gyfanswm o £350,000 yn y flwyddyn gyntaf, a £200,000 ym mhob un o'r tair blynedd ddilynol.
82	Dylai Tîm Cymorth Busnes yr Aelodau sefydlu system lle bydd grwpiau'r pleidiau'n gwneud cais am arian o'r gyllideb hyfforddi, er mwyn darparu hyfforddiant penodol i Aelodau'r Cynulliad a'u staff.